
Ўзбекистонда аҳолини рўйхатга олиш 2022 йилда ўтказилади

Президент Шавкат Мирзиёев жорий йилнинг 5 февралдаги фармон билан 2022 йилда Ўзбекистонда аҳолини рўйхатга олиш контсептсиясини тасдиқлади. Мустақиллик йилларида мамлакатимизда аҳоли рўйхатга олмаган. Охирги бор 1989 йили, деярли ўттиз йил олдин ўтказилган эди. Дунёнинг кўплаб мамлакатларида бундай тадбирлар ҳар ўн йилда бир марта ўтказилади (Қозоғистон, Беларусь, Россия Федерацияси, АҚШ, баъзан Канадада - ҳар беш йилда бир марта).

Ўзбекистон Республикаси аҳолисининг ишончли ахборот ва унинг фаровонлиги узоқ муддатли башоратлар ва ижтимоий-иқтисодий ривожланиш бўйича давлат дастурлари, янги иш ўринлари яратиш

ва аҳолини иш билан таъминлаш дастурларини ишлаб чиқиш, миллий барқарор ривожланиш мақсадлари кўрсаткичларини шакллантириш, меҳнат ресурсларини жойлаштириш ва улардан фойдаланиш жараёнларини ўрганиш учун энг муҳим асосдир, илмий тадқиқотларни амалга оширишга қаратилган.

Аҳолини рўйхатга олиш аҳолининг аниқ сонини, индивидуал рўйхатга олишини ва жинси, ёши, турмуш даражаси, таълим даражаси, ҳаёти, бандлиги, фуқаролиги ва бошқа демографик ва ижтимоий-иқтисодий хусусиятларига кўра батафсил тавсифини таъминлайди.

Ушбу маълумот келгуси йилларда мамлакатда аҳоли сонини ва ижтимоий-иқтисодий вазиятнинг асосий хусусиятларини башорат қилиш учун асос бўлиб хизмат қилади. Натижада узоқ муддатли бюджетни режалаштиришнинг асосини ташкил этади. Бошқача қилиб айтганда, рўйхатга олиш нафақат статистик натижалар, балки иқтисодий ва ижтимоий башоратлаш мумкин.

Ушбу Қонуннинг мақсади аҳолини рўйхатга олишга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш, маълумотларни йиғиш ва сақлаш, шунингдек аҳоли тўғрисидаги якуний маълумотларни кенг оммага тарқатиш жараёнида субъектларнинг ҳуқуқий муносабатларини тартибга солишдан иборат.

Аҳолини рўйхатга олиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари Ўзбекистон Республикаси Конституциясига асосланади ва ушбу Қонун, ушбу Қонундан келиб чиққан ҳолда ишлаб чиқилган норматив ҳужжатлар, Ўзбекистон Республикаси «Давлат статистикаси тўғрисида»ги Қонуни ва бошқа қонун ҳужжатларидан иборат.

Агар Ўзбекистон Республикасининг қайсидир халқаро шартномасида ушбу модданинг биринчи бандида назарда тутилгандан бошқа қоидалар белгиланган бўлса, ушбу халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

Ушбу қонунда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

аҳолини рўйхатга олиш санаси – аҳоли тўғрисидаги маълумотларни йиғиш ва уни ҳисобга олишни амалга ошириш вақти (йил, ой, кун ва сана);

уй хўжалиги – ўз даромадларини тўлиқ ёки қисман қўшган ҳолда ўзини озиқ-овқат маҳсулотлари ва яшаш учун бошқа зарур нарсалар билан биргаликда таъминловчи, умумий хўжалик юритувчи, тўлиқ ёки қисман пул маблағларини бирлаштирувчи ва сарфловчи шахслар таркиби. Бу шахслар бир-бирлари билан қариндошлик алоқаларида бўлиши ёки бўлмасликлари ҳам мумкин. Уй хўжалиги бир кишидан иборат бўлиши ҳам мумкин;

уй-жой – аҳолини рўйхатга олиш кунида банд бўлган ёки бўлмаганлигидан қатъий назар бир уй хўжалиги яшаши учун мўлжалланган ёки яшаш учун мўлжалланмаган, лекин аҳолини рўйхатга олиш кунида турар жой сифатида фойдаланилаётган алоҳида яшаш жойи.

якуний маълумотлар – аҳолини рўйхатга олишни ўтказиш жараёнида шахсий маълумотларни йиғиш, қайта ишлаш ва умумлаштириш натижасида олинган йиғма статистик маълумотлар (ахборот);

аҳолини рўйхатга олиш – Ўзбекистон Республикасининг барча ҳудудларида ягона давлат статистика услубиёти асосида ўтказиладиган, белгиланган санага аҳолининг демографик ва ижтимоий-иқтисодий ҳолатини тавсифловчи маълумотларни йиғиш, қайта ишлаш ва

умумлаштириш, якуний маълумотларни кенг оммага тарқатиш ва ундан фойдаланиш жараёни;

шахсий маълумотлар – аҳолини рўйхатга олиш жараёнида электрон, қоғоз ва бошқа моддий воситаларда қайд этилган ҳолда йиғиладиган, маълум бир субъектга тегишли бирламчи маълумотлар;

рўйхатга олувчи шахс – аҳолини рўйхатга олишга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишга жалб этилган (шу жумладан, вақтинча жалб этилган), махсус тайёргарликдан ўтган ва махсус гувоҳномага эга бўлган Ўзбекистон Республикасининг вояга етган фуқаролари;

рўйхатга олиш варақаси – аҳолини рўйхатга олиш дастурида кўрсатилган саволлар бўйича шахсий маълумотларни қайд этиш учун белгиланган сўровнома шакли;

рўйхатга олиш ҳужжатлари – аҳолини рўйхатга олишга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш жараёнида тўлдириладиган белгиланган шаклдаги ҳужжатлар тўплами;

фойдаланувчи – аҳолини рўйхатга олишнинг якуний маълумотларидан фойдаланувчи юридик ёки жисмоний шахс;

аҳолини рўйхатга олиш дастури – шахсий маълумотларни йиғишда фойдаланиладиган саволлар рўйхати;

синов тариқасида аҳолини рўйхатга олиш – аҳолини рўйхатга олиш дастури, услубий асослари ва ташкилий тамойиллари ҳамда бирламчи маълумотларни автоматлаштирилган тарзда қайта ишлаш технологиясини синовдан ўтказиш;

респондент – аҳолини рўйхатга олиш жараёнида сўров ўтказиладиган жисмоний шахс;

аҳолини рўйхатга олишни ўтказиш муддати – шахсий маълумотларни йиғиш амалга ошириладиган вақт оралиғи.

Фармонда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари ҳузуридаги ҳудудий комиссиялар билан 2022 йилда аҳолини рўйхатдан ўтказиш бўйича республика комиссияси тузилди.

Аҳолини рўйхатга олиш комиссияси ва бошқа давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, маҳаллий ижро етувчи органлар ўртасидаги ўзаро алоқаларни мувофиқлаштиради, аҳолини рўйхатга олиш ва тайёрлашни назорат қилади, аҳолини рўйхатга олиш, материаллар тайёрлаш ва натижаларини эълон қилади.

Шу йилнинг 1 июлигача "аҳолини рўйхатга олиш тўғрисида"ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш режалаштирилган бўлиб, унда аҳолини рўйхатга олиш мақсадлари, тартиби, муддати ва муддатлари, илғор хорижий амалиётда қабул қилинган замонавий технологиялар ва методология асосида аҳолини рўйхатга олишни ташкил этиш ва ўтказиш, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, юридик ва жисмоний шахсларни рўйхатга олиш жараёнида иштирок этиш, аҳолини рўйхатга олиш натижаларини амалга ошириш белгиланган.

Риштон туман статистика бўлими

2020-07-02 11:41:51